

**Správa o činnosti
Slovenskej poľnohospodárskej knižnice pri SPU v Nitre**

1 ÚČEL A POSLANIE

„Knižnica je kultúrna, informačná a vzdelávacia inštitúcia, ktorá dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje, využíva a sprístupňuje svoj knižničný fond, poskytuje knižnično-informačné služby, napomáha uspokojovať kultúrne, informačné, vedecko-výskumné a vzdelávacie potreby používateľov a podporuje ich celoživotné vzdelávanie, informačnú gramotnosť, tvorivý osobný rozvoj a jazykovú rozmanitosť.“ (Zákon č. 126/2015 Z. z. o knižniciach).

Slovenská poľnohospodárska knižnica pri SPU v Nitre je akademickou knižnicou, ktorá plní úlohy špecializovanej vedeckej knižnice. V zmysle štatútu SPU v Nitre je jej informačným pracoviskom. Organizačnú štruktúru knižnice a úlohy jednotlivých pracovísk podrobnejšie upravuje Organizačno-prevádzkový poriadok SIPK, ktorý bol schválený rektorom SPU v Nitre 1. 5. 2013. Funkcie knižnice, odborné činnosti a služby vymedzuje Štatút SIPK, schválený rektorom SPU 1. 1. 2004. Poskytovanie služieb sa riadi Knižničným poriadkom z 1. 9. 2013.

V júni 2015 vstúpil do platnosti Zákon č. 126/2015 Z. z. o knižniciach, ktorý v §8 Akademická knižnica uvádza, že *„Akademická knižnica môže plniť aj úlohy špecializovanej vedeckej knižnice“*. Keďže legislatívne pravidlá neumožňujú dávať do zákonov nenormatívny text (napr. menovite konkrétne knižnice) bolo taxatívne vymedzenie akademických knižníc, plniacich funkcie špecializovanej vedeckej knižnice, oproti predošlému zneniu zákona vypustené. V písomnom stanovisku Ministerstva kultúry SR k uplatňovaniu Zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach vo vzťahu k akademickým knižniciam, ktoré plnia aj úlohy špecializovaných vedeckých knižníc sa uvádza: *„Prijetím knižničného zákona sa postavenie Slovenskej ekonomickej knižnice EU v Bratislave, Slovenskej lesníckej a drevárskej knižnice pri TU vo Zvolene a Slovenskej poľnohospodárskej knižnice pri SPU v Nitre v knižničnom systéme Slovenskej republiky nezmenilo. V súlade s platným knižničným zákonom a štatútmi, ktoré boli vydané zriaďovateľmi, sú naďalej akademickou knižnicou, ktorá v súlade s citovanými paragrafmi plní funkciu špecializovanej vedeckej knižnice.“*

Za úlohy špecializovanej vedeckej knižnice možno považovať najmä informačné zabezpečenie vedy, techniky, výskumu a inovácií v oblasti špecializácie, ktorou v prípade SIPK je poľnohospodárstvo a príbuzné oblasti. Ďalej je to odborná evidencia, spracovanie, uchovávanie, ochrana a sprístupňovanie knižničného fondu, poskytovanie špecializovaných informačných služieb výskumným pracoviskám a inštitúciám.

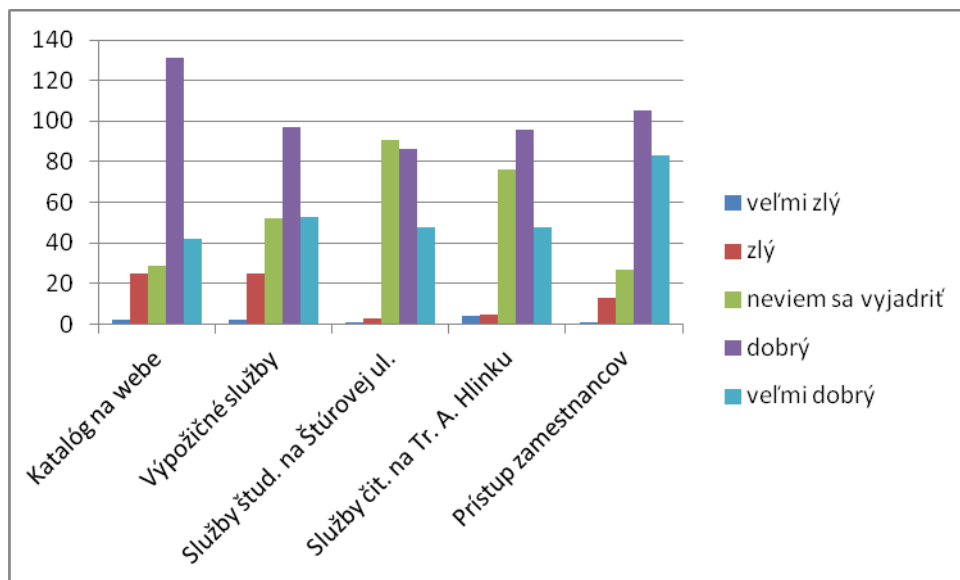
Ako informačné pracovisko SPU v Nitre, Slovenská poľnohospodárska knižnica:

- poskytuje knižnično-informačné služby zamestnancom a študentom univerzity,
- dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje a sprístupňuje špecializovaný knižničný fond,
- uchováva a bibliograficky registruje záverečné práce a kvalifikačné práce,
- je pracoviskom evidencie publikačnej a umeleckej činnosti,
- je vedecko-informačným, bibliografickým, koordinačným, poradenským a vzdelávacím pracoviskom, zabezpečuje informačné vzdelávanie používateľov.
- je pracoviskom medziknižničnej výpožičnej služby.

Plnením týchto úloh a ďalšími aktivitami knižnica participuje na plnení úloh univerzity v oblasti vzdelávania aj výskumu. Zároveň sa snaží prispievať k pozitívnej prezentácii univerzity ako progresívnej inštitúcie, podporujúcej rozvoj vedomostnej spoločnosti.

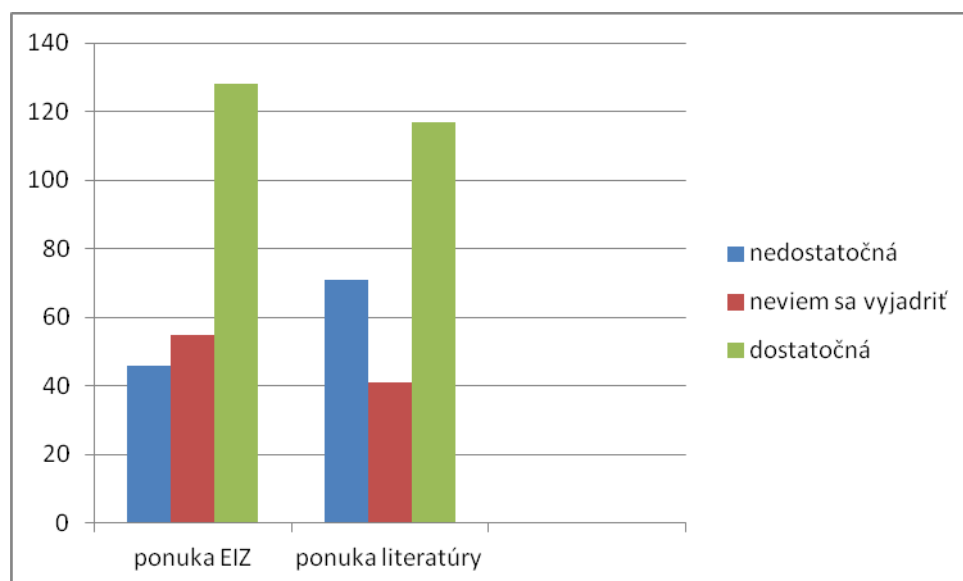
2 STRUČNÉ ZHODNOTENIE ČINNOSTI KNIŽNICE V ROKU 2015

Začiatkom roku 2015 uskutočnila knižnica prieskum spokojnosti používateľov. Niektoré jeho výsledky (z pohľadu študentov) sú prezentované v grafoch 1 a 2. Pri posudzovaní poskytovaných služieb prevažovalo hodnotenie „dobrý“ a „veľmi dobrý“.

Graf 1 Hodnotenie vybraných ukazovateľov činnosti knižnice študentmi SPU v Nitre - služby.

Vyjadrenia týkajúce sa ponuky elektronických informačných zdrojov (EIZ) mali relatívne vysoký podiel negatívnych odpovedí, spôsobený najmä tým, že študenti očakávajú EIZ v slovenčine (češtine) a ponuka je výlučne v angličtine. Vysoký podiel negatívnych odpovedí týkajúcich sa ponuky (tlačenej) literatúry len potvrdzuje problém - nízky nákup. Ten je dlhodobo ovplyvnený limitovanými finančnými zdrojmi na nákup literatúry, ale aj ďalšími faktormi - najmä nedostatočnou informovanosťou o požiadavkách/potrebách fakúlt na študijnú literatúru a rýchlym zastarávaním mnohých publikácií (oproti minulým desaťročiam sa skracaie „životnosť“ skrípt a inej literatúry). Preto sa akvizičný proces stáva zložitejším a ťažko sa prijímajú rozhodnutia o nákupe, najmä vyššieho počtu exemplárov, či titulov s vyššou cenou.

Graf 2 Hodnotenie vybraných ukazovateľov činnosti knižnice študentmi SPU v Nitre – elektronické informačné zdroje a literatúra.

Prioritami v činnosti knižnice v roku 2015 (okrem budovania fondu a poskytovania štandardných knižnično-informačných služieb) boli najmä:

- **registrácia publikačnej činnosti a služby s tým spojené,**
- **informačné vzdelávanie,**
- **PR, zlepšovanie propagácie knižnice a komunikácie s používateľmi, príprava nových webových stránok,**
- **spracovanie konceptu budovania digitálnej kolekcie, t. j. systematického zberu, spracovania, uchovávaní a sprístupňovania digitálnych dokumentov ako súčasti knižničného fondu.**

Za pozitíva považujeme napríklad zvyšovanie záujmu o informačné vzdelávanie a zlepšujúcu sa spoluprácu s fakultami v tejto oblasti. Etabloval sa okruh služieb zameraných na podporu publikovania. V súvislosti s trendom „predátorských“ časopisov sa zvýšil záujem o služby v oblasti posudzovania časopisov.

Priestory knižnice sa v roku 2015 obohatili o „relax foajé“, čo je oddychový priestor prispôsobený potrebám, najmä mladých návštevníkov knižnice. Knižnica sa snaží využívať vo svojej činnosti sociálne médiá. Samozrejmosťou sa stala prezentácia na sociálnych sieťach – Facebook a Google Plus.

Agenda DOI (Digital Object Identifier) sa v spolupráci s Vydavateľstvom SPU, redakčnými radami a fakultami stala štandardnou službou. V roku 2015 bolo pridelených 264 identifikátorov najmä článkom z časopisov, menej online knižným publikáciám. Okrem registrácie pridelených DOI v databáze CrossRef zabezpečovala knižnica sprístupnenie vybraných publikácií v rámci Digitálnej knižnice SIPK, čo v praxi predstavovalo umiestnenie na jej serveri, vytvorenie kópie a vytvorenie response page.

Negatívne treba v tomto období hodnotiť najmä znižovanie príležitostí participácie na projektoch ŠF EÚ a zmenu dotačného systému Ministerstva kultúry SR na financovanie prostredníctvom grantov Fondu na podporu umenia. Pre knižnicu sa tak výrazne zhoršila dostupnosť grantových zdrojov.

3 ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA

Organizačná štruktúra pracoviska sa oproti predošlým obdobiam nezmenila, zodpovedá rozdeleniu úloh:

- Oddelenie dopĺňovania, revízie a spracovania fondu (vedúca Mgr. Slavomíra Jakubcová)
  - Úsek akvizície a revízie
  - Úsek spracovania
- Oddelenie knižničných služieb (vedúca Ing. Mária Bumbalová)
  - Úsek skladov a výpožičných služieb
  - Univerzálna študovňa a úsek periodík
  - Čítareň
  - Centrum informačných služieb a poradenstva – virtuálne pracovisko
- Bibliograficko-informačné oddelenie (vedúca PhDr. Ing. Dagmar Bugárová)
- Referát metodiky a automatizácie (vedúca PhDr. Ľubica Jedličková, PhD.)

Okrem plnenia odborných úloh participujú všetky oddelenia, resp. úseky, na zabezpečovaní kontaktných služieb. Knižnica nemá vytvorené samostatné pracovisko so zameraním na informačné vzdelávanie, v závislosti od obsahového zamerania ho zabezpečujú vybraní zamestnanci všetkých oddelení, rovnako ako propagáciu a PR.

4 PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE

K 31. 1. 2015 bol stav zamestnancov knižnice 29, väčšina z nich (18) s vysokoškolským vzdelaním. Stav zamestnancov k 31. 3. 2016 je 28,6. S vysokoškolským vzdelaním je v súčasnosti 17 zamestnancov - do dôchodku odišla pracovníčka s VŠ vzdelaním a prijatá bola so SŠ vzdelaním, na úväzok 0,6.

Odborní zamestnanci (vykonávajúci knihovnícke činnosti) predstavujú 27 (resp. 26,6). Priemerná mzda (výpočet podľa platových dekrétov v roku 2015) bola 692 Eur. **V najbližšom období sa predpokladá pokračovanie trendu „generačnej výmeny“, ktorý začal v roku 2015, pretože do roku 2020 by malo 9 pracovníčok dosiahnuť dôchodkový vek.**

V personálnej oblasti možno sledovať niekoľko zásadných problémov:

- Potreba zvýšiť podiel zamestnancov so zameraním na IKT, ktorým však knižnica nedokáže ponúknuť požadované platové ohodnotenie.
- Potreba ziskávať nových zamestnancov s knihovníckou kvalifikáciou alebo aspoň praxou, ktorí sa však na trhu práce v Nitre a okolí v súčasnosti takmer nevyskytujú.
- Potreba zvyšovať/doplňať kvalifikáciu súčasných zamestnancov (najmä v súvislosti s prácou v „digitálnom prostredí“), avšak systém ďalšieho vzdelávania knihovníkov akademických a vedeckých knižníc na Slovensku takmer neexistuje.

Vyššie popísané problémy vytvárajú vážne riziko z hľadiska kvality personálneho zabezpečenia v najbližších rokoch. Hoci sa na problém nefunkčnosti ďalšieho vzdelávania dlhodobo poukazuje aj na pôde profesijných združení, nemožno sledovať nijaké zlepšenie. V súčasnosti je jediným, hoci veľmi čiastkovým, riešením využívanie rôznych foriem neformálneho vzdelávania (odborné semináre, interné aj externé školenia, študijné pobyty a pod.). SIPK ich aktívne využíva s cieľom zabezpečiť kvalitu knižničného personálu.

5 PRIESTOROVÉ A TECHNICKÉ ZABEZPEČENIE

Pre potreby knižnice a jej používateľov slúži účelovo rekonštruovaná budova. Knižnica ju využíva od roku 1998, rekonštrukcia časti budovy bola ukončená v roku 2009. Časť budovy (približne 4 000 m² podlahovej plochy) sa nevyužíva, keďže rekonštrukcia nebola z dôvodu nedostatku finančných zdrojov ukončená.

V súčasnosti využívaná plocha budovy predstavuje 5 300 m². Knižničné sklady zaberajú približne 1 202m², priestory univerzálnej študovne 1 386 m² a výpožičný pult 240m². Budova slúži okrem knižnice dvom pracoviskám FEM (Katedra spoločenských vied, Centrum pedagogiky a psychologického poradenstva) a Archívu a registratúrnemu stredisku.

Vzhľadom na to, že budova je situovaná na frekventovanom kruhovom objazde, dochádza k jej rýchlemu znečisťovaniu. V roku 2015 sa uskutočnilo čistenie časti fasády, vyčistenie zvyšnej časti sa predpokladá v roku 2016.

Dlhodobým, ťažko riešiteľným problémom, týkajúcim sa budovy, je zatekanie svetlíkov nad univerzálnou študovňou, výpožičným oddelením a vstupnou halou. Ďalším problémom je nedostatok parkovacích miest v exponovaných obdobiach.

Priestory knižnice na Tr. A. Hlinku (čítareň) predstavujú 117,78m².

5.1 Sieťová infraštruktúra a technické vybavenie

SIPK prevádzkuje autonómny sieťový uzol v rámci SPU LAN. Súčasťou tohto uzla sú okrem pracovísk SIPK aj dve pracoviská FEM a archív. Pre tieto pracoviská je zo strany SIPK poskytovaná základná infraštruktúra a systémová aj používateľská podpora.

Pre potreby ochrany fondu sa prevádzkuje prístupový systém na platforme Windows, ktorý je aktuálne na technológii EM (elektromagnetická ochrana). Čipové karty (platforma RFID) sa používajú pre vstup do priestorov študovne na Štúrovej 51.

V SIPK sú prostriedky IKT z technologického aspektu prevádzkované na 3 platformách: Windows, SUN Solaris a Free & Open BSD. Aktuálne je administrovaných 5 serverov pre infraštruktúru a vonkajšie prostredie a 18 serverov pre tenké klienty.

Pre používateľov sú k dispozícii PC s perifériami (skenery, multifunkčné zariadenia), tenké klienty (SunRay2) a ultra tenké klienty (nComputing L230/L300), spolu 38 pracovných staníc. Veľká časť technického vybavenia začína byť zastaraná, keďže zariadenia boli nakúpené prevažne z projektov ŠF EÚ v období rokov 2008 – 2011. Sú to najmä zariadenia:

- Tenké klienty SunRay, PC, notebooky, sieťové prvky a prístupový systém (získané v roku 2008 v rámci projektu „Vytvorenie siete s informačným prepojením vedeckých, akademických a špecializovaných knižníc vrátane ich modernizácie“).
- Wifi (AP a switche, kabeľáž, NAS) a ultra tenké klienty (získané v rokoch 2009 a 2011 z projektov MK SR).
- Notebooky (získané z projektu LUZK v roku 2011).
- Ultra tenké klienty, PC, sieťové prvky, skenery a tlačiarne (získané v roku 2010 v rámci projektu „Komplexná revitalizácia a dobudovanie IKT sietí a techniky pre zlepšenie vzdelávacieho procesu na SPU v Nitre“).
- Server a diskové polia (získané v roku 2011 v rámci projektu „Modernizácia infraštruktúry na SPU v Nitre“).

Vďaka tomu, že v roku 2015 boli náklady na KIS hradené z centrálnych zdrojov, bolo možné vyčleniť z príjmov knižnice finančné prostriedky na pokrytie nevyhnutnej modernizácie IKT vo výške 5 000 EUR (čo je však nedostačujúce). Pretrvávajúcim problémom je aj stav elektroinštalácie (nevyhovujúce rozmiestnenie zásuviek, elektroinštalácia nie je dimenzovaná na súčasnú záťaž, pri výkyvoch napätia dochádza k výpadkom).

5.2 Knižničný systém

Pre komplexnú automatizáciu knižničnej agendy sa využíva knižnično-informačný systém Advanced Rapid Library (KIS ARL). Systém je dodávateľskou firmou poskytovaný formou outsourcingu, všetky aplikácie, s výnimkou klientských, pracujú na serveri dodávateľa, ktorý ich priebežne aktualizuje. Na strane SIPK sa zabezpečuje funkčnosť klientských aplikácií, podpora používateľov, zálohovanie dát a najmä (vzhľadom na priebežné aktualizácie a následné zmeny) pripomienkovanie funkcionalít, prípadných chýb. V súčasnosti je zmluvne zabezpečené využívanie KIS ARL do roku 2019.

Z KIS ARL sa pravidelne exportujú údaje do

- Centrálného registra evidencie publikačnej činnosti (CREPČ) - 1x mesačne,
- Univerzitného informačného systému (UIS) - 1x týždenne.

Komunikácia KIS s CREPČ je v zásade bezproblémová, v prípade UIS tomu tak nie je. Dochádza k častým problémom, najmä k nesprávnemu zobrazovaniu záznamov v UIS, nedostatočnej synchronizácii dát (záznamy odstránené v KIS zostávajú v UIS a pod.). Do ARL sa 1x ročne importujú údaje z CRZP - url adresy záverečných prác.

Okrem štandardnej webovej aplikácie KIS, ktorou je online katalóg a konto používateľa, poskytuje KIS aj aplikácie

- EPCA výstupy,
- Čiastkové knižnice,
- Online evidencia publikačnej činnosti.

Aplikácia „EPCA výstupy“ patrí medzi najvyužívanejšie. O „Online evidenciu publikačnej činnosti“ medzi zamestnancami SPU veľký záujem nie je.

6 HOSPODÁRENIE KNIŽNICE

Pridelená dotácia v roku 2015 **262 661,00 Eur**

- Bežné výdavky ekon. klasif. 610 246 200,00 Eur
  - o z toho špecifiká 19 200,00 Eur
- Bežné výdavky ekon. klasif. 630 20 152,00 Eur
  - o z toho špecifiká 5 975,00 Eur
  - o z toho navýšenie z dôvodu presunu z EK 610 na EK 630 3 691,00 Eur

Príjmy **20 005,80 Eur**

- z toho poplatky za knižničnú činnosť 15 504,80 Eur

Celkové finančné náklady v roku 2015 **312 310,33 Eur***

- Z toho ekon. klasif. 610 254 207,25 Eur
  - o z toho refinancovanie ITEBIO 7 590,21 Eur
  - o z toho príjmy SIPK 5 319,00 Eur

*V celkových finančných nákladoch sú započítané aj prostriedky pridelené osobitne na podujatia Agrokomplex, Academia & Vapac a Gaudeamus vo výške 4 600 Eur.

7 ODBORNÉ ČINNOSTI

Základné odborné činnosti knižnice pozostávajú najmä z:

- Akvizície, t. j. získavania literatúry kúpou/ výmenou/ darom.
- Knižníckeho spracovania získaných dokumentov.
- Vypožičiavania literatúry, vrátane medziknižničnej výpožičnej služby a konzultačných služieb.
- Činností zameraných na ochranu knižničného fondu, revíziu a vyradovanie.
- Bibliografických činností, vrátane evidencie publikačnej činnosti.
- Sprístupňovania elektronických informačných zdrojov.

Za „nadstavbové“ činnosti možno považovať poskytovanie špecializovaných služieb, vrátane IT služieb, informačného vzdelávania, odborného poradenstva, či služieb v oblasti podpory publikovania. Všetky vytvárajú funkčný systém knižnice a tak spoločne, ako aj jednotlivo ovplyvňujú kvalitu knižnično-informačných služieb.

7.1 Knižničný fond, budovanie, spracovanie a ochrana

Budovanie knižničného fondu sa v digitálnom prostredí musí orientovať na dokumenty v tlačenej aj digitálnej forme. V oblasti dopĺňovania knižničného fondu nenastali zásadnejšie zmeny (ako ukazuje tabuľka 1). Celkový ročný prírastok je porovnateľný s rokom minulým, rovnako jeho štruktúra a náklady na nákup literatúry. V roku 2016 plánujeme vyčleniť časť z príjmov na nákup literatúry (za predpokladu, že bude opätovne schválené financovanie KIS mimo rozpočtu SIPK). Knižnica sa bude uchádzať o získanie prostriedkov na nákup literatúry zo zdrojov Fondu na podporu umenia, kde bol vytvorený program na financovanie akvizície knižníc.

	2010	2013	2014	2015
Knižničný fond	530 120	527 674	530 402	529 268
- z toho elektronické dokumenty	1 979	4 229	4 313	4 393
Celkový ročný prírastok	9 987	8 300	5 353	5 277
- z toho kúpou	1 983	1 118	1 244	1 524
Prírastok kn. j. zo SR	9 012	7 777	4 682	4 569
Prírastok kn. j. zo zahraničia	975	523	671	708
Zrevidované knižničné jednotky	50 000	87 515	56 831	44 447
Vyradené knižničné jednotky	4 663	7 568	2 625	6 411
Dochádzajúce periodiká tituly/exempláre	367/507	214/300	216/306	204/298
- z toho tituly/periodiká pre katedry (hradené z ich zdrojov)	94/132	66/81	56/75	60/82
Náklady na nákup literatúry	25 016 €	28 929 €	34 405 €	31 293,78

Tabuľka 1 Vybrané ukazovatele knižničného fondu a ich porovnanie s predošlými rokmi.

V prehľade nákladov na nákup literatúry sú uvedené aj zdroje FZKI, resp. náklady na literatúru, ktorú fakulta získala v rámci projektu ŠF EÚ „Podpora zvyšovania kvality vzdelávania na FZKI“. Nákup zabezpečila FZKI, knihy sa v SIPK odborne spracovali a zaradili do fondu čiastkových knižníc. Ďalšie pracoviská, ktoré nakupovali literatúru (knihy alebo časopisy) z vlastných zdrojov, príj. projektov, prostredníctvom SIPK boli:

- **FAPZ:** KVZ, KGPB, KHaMHZ, KŠZ,KAVR, KUPH, KPG, KOR, KAVR
- **FBP:** KSaSRP, KFŽ, KHaSŽP, KBaB
- **FEM:** KŠOV , KSV , KÚ, CPPP, CIT FEM, Dekanát FEM
- **FEŠRR:** KRR, KE
- **FZKI:** KBZ, KZ, KZaKA, KKPaPÚ
- **TF:** KF ,KKaST , KEAaI, KSaVB, KZSBT
- **Celoškolské pracoviská:** CIKT, BZ, KVV-RP.

Z VES SPU bolo presunutých 714 publikácií v hodnote 2 944,20 Eur. Do fondu boli zaevidované ako dar.

V snahe zlepšiť ponuku e-knží v slovenčine/ češtine sa v roku 2015 začali rokovania o výpožičkách e-knží s českou spoločnosťou Flexibooks. Sprístupnenie novej služby sa plánovalo na marec 2016, kvôli technickým problémom (integrácia do KIS ARL) sa zrejme posunie o dva mesiace. Flexibooks ponúka odborné publikácie a akademický obsah najmä českých vydavateľov (zmluvy som slovenskými vydavateľmi sa plánujú). Na Slovensku zatiaľ nie sú producenti e-knží, ktorí by boli ochotní predávať svoju produkciu knižniciam.

Dotačné zdroje a príjmy SIPK	10 589,68 €
Dotácia MK SR	4 500,00 €
2% z dane	221,80 €
FZKI – projekt Podpora zvyšovania kvality vzdelávania na FZKI	9 834,73 €
Ďalšie katedry, resp. fakulty	6 147,65 €
Spolu	31 293,78 €

Tabuľka 2 Náklady na nákup literatúry podľa zdrojov financovania

V čiastkových knižniciach na katedrách SPU, ktorých je 65, bolo deponovaných spolu 106 288 kn. j., do SIPK sa vrátilo 17 kn. j., prírastok bol iba 199 kn. j., **priemerná cena jednej knihy pre čiastkové knižnice bola 74 Eur.**

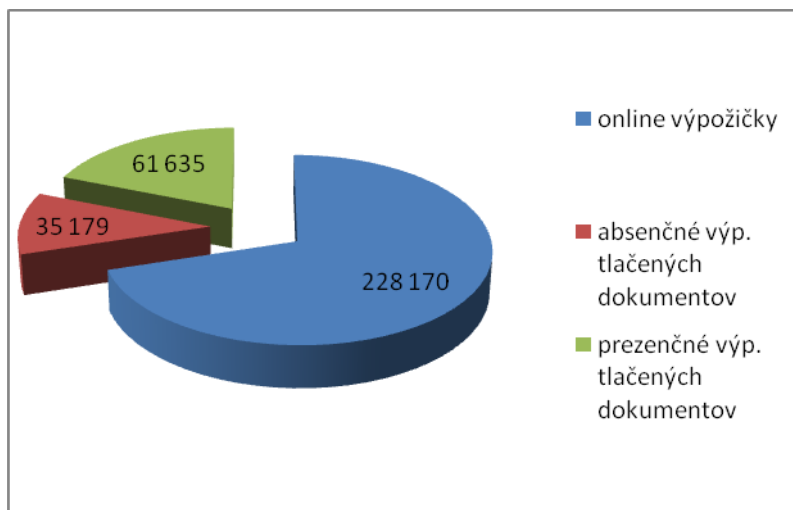
Všetky publikácie prechádzajú štandardným knihovníckym spracovaním. Spracovanie sa realizovalo v systéme ARL, vo formáte MARC 21 (medzinárodný štandard pre reprezentáciu a výmenu bibliografických a súvisiacich údajov v strojom čitateľnej forme). Spracovalo sa 6 452 kn. j.

Pre kvalitu popisu dokumentov je dôležité budovanie súborov autorít, čo sú overené a unifikované prvky popisu (mená autorov, názvy inštitúcií, predmetové heslá). V procesoch spracovania sa vytvorilo spolu 3 686 záznamov autorít.

Evidencia, revízia a vyradovanie dokumentov z fondu knižnice sa riadila Vyhláškou č. 421 MK SR, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného fondu. Vyhláška po prijatí nového knižničného zákona stratila platnosť, nová je v štádiu prípravy. Prírastkový zoznam sa vedie v tlačenej aj elektronickej forme. Zoznamy úbytkov sa vedú v tlačenej forme. Priebežne prebiehala revízia fondu a vyradovanie zastaranej a multiplicitnej literatúry. **44 447 kn. j. prešlo procesom revízie, vyradilo sa 6 411 kn. j.**

7.2 Knižnično-informačné služby

Nosnou skupinou služieb knižnice sú výpožičné služby, ktoré sa realizujú absenčnou formou alebo formou prezenčnou - v študovniach. Absenčné výpožičky majú dlhodobu klesajúcu tendenciu a rovnako tomu bolo aj v roku 2015, prezenčné výpožičky mierne stúpili. Spolu s výpožičkami tlačených dokumentov vykazuje knižnica online výpožičky, t. j. „stiahnuté“ plnotextové dokumenty z online katalógu. **Výpožičky literatúry predstavovali celkom 324 984, absenčné výpožičky tlačených dokumentov boli 35 179 (v roku 2014 40 915), prezenčné výpožičky tlačených dokumentov 61 635 (v roku 2014 59 310).** Zastúpenie prezenčných, absenčných výpožičiek a online výpožičiek prezentuje graf 3.

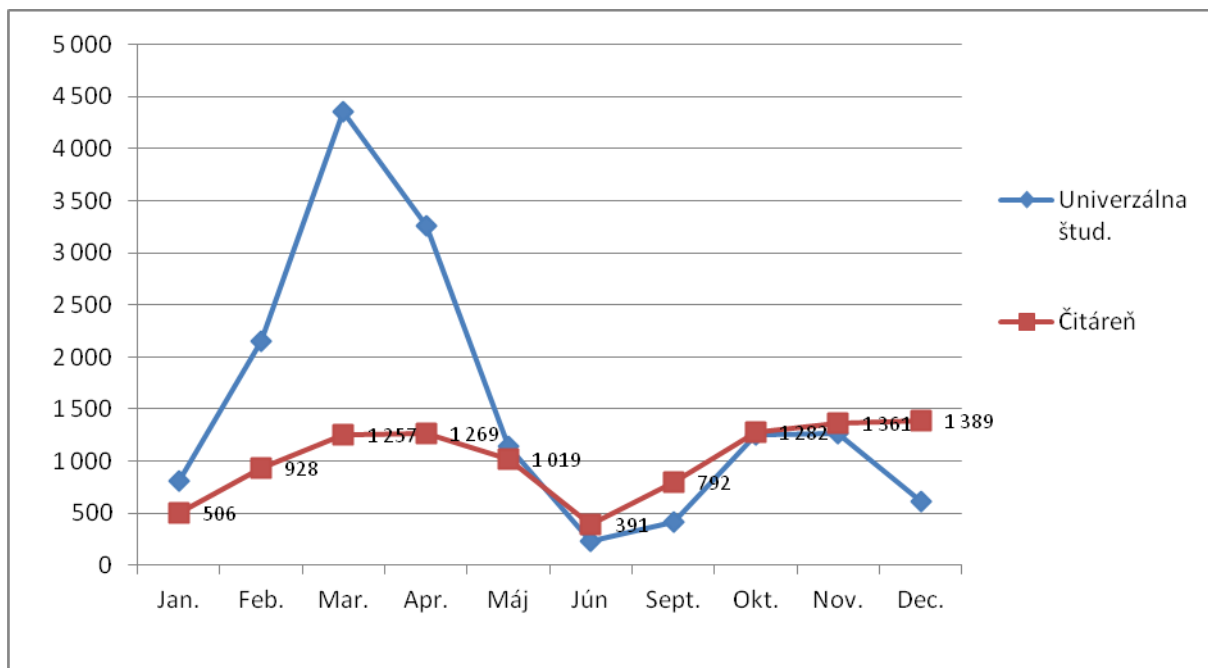
Graf 3 Zastúpenie jednotlivých typov výpožičiek

Prezenčné služby sa zabezpečovali v univerzálnej študovni v hlavnej budove knižnice (98 štud. miest) a v čítárni v centrálnej budove SPU (21 štud. miest). Celková návštevnosť študovne bola v roku 2015 15 754 a čítárne 10 244 (detailný pohľad podľa jednotlivých mesiacov prezentuje graf 4). Charakter návštevnosti čítárne a univerzálnej študovne je odlišný. Do univerzálnej študovne prichádzajú študenti menej často, ale na dlhší čas. Veľká časť návštevníkov čítárne príde iba na chvíľu - niečo si pozrieť na PC, vytlačiť a pod., menšia časť zostáva na dlhší čas. Kým čítareň je využívaná rovnomerne, resp. jej využívanie kopíruje akademický rok, využívanie študovne na Štúrovej je skôr nárazové a sústreďuje sa na obdobie písania seminárnych prác - koniec zimného semestra a najmä písanie záverečných prác (február, marec, apríl). Súčasťou služieb v študovni, čítárni a pri výpožičnom pulte je konzultačný servis.

Pretrváva záujem o medziknižničnú výpožičnú službu (MVS), poskytlo sa 588 dokumentov z iných knižníc, iným knižniciam 134. Ukazovateľom sledovaným v rámci štatistického zisťovania knižníc je počet vstupov do online katalógu - v roku 2015 ich bolo 102 933. Vyhľadávaní v katalógu v priestoroch knižnice bolo 66 090, mimo knižnice 165 053. Virtuálne návštevy, t. j. návštevnosť webových stránok bola 264 692.

Knižnica poskytuje, v súlade s platnými pravidlami práce v sieti SPU, v priestoroch na Štúrovej 51 svojim používateľom vlastnú bezdrôtovú sieť (wlanslpk). Sieť je k dispozícii aj pracovníkom spomínaných pracovísk FEM. Aktuálne je registrovaných 647 mobilných zariadení.

Pre potreby prístupu k licencovaným elektronickým informačným zdrojom je prevádzkovaná služba vzdialeného prístupu (TuKAN), ktorej databáza aktuálne obsahuje 1782 registrovaných/kont. Pre vzdialený prístup sa používa štandardný proxy server a automatickou konfiguráciou proxy.

Graf 4 Návštevnosť univerzálnej študovne na Štúrovej ul. a čítárne na Tr. A. Hlinku.

Od polovice januára 2016 prešla knižnica na korporátny dizajn webových stránok/webového sídla v prostredí Contao. Pôvodná doména slpk.sk bude naďalej využívaná ako platforma pre digitálnu knižnicu.

7.3 Elektronické informačné zdroje

Rovnako ako v rokoch minulých, neboli žiadne licencované elektronické informačné zdroje financované zo zdrojov univerzity (knižnice). Z finančných zdrojov Ministerstva kultúry SR bol pokrytý prístup k databázam EBSCO. Z projektu NISPEZ II a NISPEZ III boli zabezpečované:

- Knovel
- ProQuest Central + kolekcia kníh Ebrary
- ScienceDirect
- SpringerLink
- Wiley InterScience
- SciFinder
- Web of Science Core Collection
- Web of Science Current Contents Connect
- In Cites Journal Citation Reports
- Web of Science BIOSIS Citation Index
- Scopus

V roku 2015 sa zmenilo používateľské rozhranie Journal Citation Reports. Stalo sa súčasťou nového produktu In Cites Journal Citation Reports, preto knižnica zabezpečila školenie zamerané na nové funkcionality. Propagácia EIZ a podpora ich používateľov patrí medzi dôležité činnosti, realizovali sa formou školení, prednášok, osobnými, telefonickými a e-mailovými konzultáciami.

Národné projekty NISPEZ II a NISPEZ III k 31. 12. 2015 skončili a hoci sa CVTI SR sa uchádza o analogický projekt „NISPEZ IV“, ktorého predmetom je zabezpečenie prístupov do databáz v novom programovom období, nevie v súčasnosti garantovať presnejšie informácie,

a teda ani bližšiu predstavu týkajúcu sa časového priebehu uzatvárania nových zmlúv na prístupy do jednotlivých EIZ na obdobie rokov 2016 – 2021.

Vyhľadávanie v licencovaných databázach má dlhodobu stúpajúcu tendenciu. V roku 2015 predstavovali vstupy do vyššie uvedených EIZ 144 264 (v roku 2014 to bolo 129 085), počet prevzatých plných textov bol 159 955 (v roku 2014 iba 102 583). Tieto čísla sú získané zo štandardných štatistických modulov jednotlivých databáz. **Jednoznačne najvyužívanejším plnotextovým EIZ je databáza Science Direct** (takmer 27 000 vyhľadávaní a 81 000 plných textov). Bibliografická/scientometrická databáza Web of Science mala 22 000 vyhľadávaní a Scopus 18 000.

7.4 Evidencia publikačnej činnosti, bibliograficko-informačné služby

Ako už bolo vyššie zmienené, evidencia publikačnej činnosti zamestnancov SPU patrí medzi prioritné činnosti knižnice. **Za rok 2015 sa do databázy publikačnej činnosti uložilo 2 643 záznamov publikácií a 5 049 citačných záznamov.** Vďaka nastaveniu alertov (automatických oznámení o nových záznamoch) sa preberanie citácií z databáz Web of Science a Scopus zracionalizovalo.

Bibliografická databáza SIPK obsahuje celkom 119 453 záznamov, z toho 51 571 predstavuje publikačná činnosť. Okrem aktuálnych publikácií (rok vykazovania 2015) sa revidovali, na požiadanie zamestnancov, aj staršie publikácie. V spolupráci s FZKI sa riešili aj možnosti evidencie umeleckej činnosti. Knižnica poskytla spolu 498 rešerší, z toho 151 tematických (najmä pre študentov SPU) a 347 výstupov EPCA. Citačných rešerší bolo 846.

Vykazovacie obdobie za rok 2015 končilo 31. marca 2016. V súčasnosti prebieha kontrola zo strany CVTI SR. Zaujímavé je, že doteraz nebolo zo strany CVTI uzavreté hodnotenie publikačnej činnosti za rok 2014 a 2013, keďže Hodnotiteľská komisia neukončila kontrolu vedeckých monografií. Rokom vykazovania 2013 by mal začať fungovať nový postup a časový harmonogram pri prehodnocovaní preradenia vedeckej monografie zo strany vysokej školy, ako aj zo strany prevádzkovateľa, hodnotiteľského orgánu, resp. osobitnej komisie.

INÉ ČINNOSTI

Ďalšie odborné aktivity knižnice, resp. jej zamestnancov boli veľmi rôznorodé – participácia na organizovaní odborných seminárov a konferencií (v rámci profesijných združení), členstvo v redakčných radách odborných a vedeckých časopisov, prednášková činnosť (4 prednášky na odborných konferenciách) publikovanie (8 publikácií).

Knižnica úzko spolupracovala s Kanceláriou komunikácie a práce s verejnosťou pri zabezpečovaní účasti SPU na podujatiach Dni poľa, Agrokomplex, Academia & Vapac, Gaudeamus.

7.5 Informačné vzdelávanie

Potreba zvyšovania informačnej gramotnosti vzdelávania mladej generácie sa akcentuje čím ďalej, tým viac, už nielen v kontexte vyhľadávania informácií, ale najmä ich kritického posúdenia a používania. Prejavuje sa to v záujme o informačné vzdelávanie, ktoré SIPK študentom SPU ponúka. Témy informačného vzdelávania sú najmä:

- Služby knižnice, práca s katalógom a databázami
- Vyhľadávanie informácií všeobecne
- Elektronické informačné zdroje

- Ako citovať
- Autorské právo a záverečné práce.

V roku 2015 sa zabezpečilo 48 prednášok/cvičení zameraných na prácu s informačnými zdrojmi na základe požiadaviek fakúlt, príp. jednotlivých učiteľov. Najväčšiu účasť na aktivitách informačného vzdelávania mali študenti FBP a FAPZ, výrazne sa zvýšila účasť zo strany FEŠRR, začiatkom roku 2016 aj FZKI.

SIPK aktívne participovala na predmete Vedecké publikovanie (pre doktorandov), najmä prednáškami zameranými na softvérové nástroje na podporu publikovania, scientometrické nástroje na hodnotenie kvality publikácií, elektronické informačné zdroje na podporu publikovania a evidenciu publikačnej činnosti na slovenských vysokých školách. S témou „Informačné zdroje“ sa podieľala na výučbe MBA Agribusiness and Commerce.

Informácie k témam, ktoré sú predmetom informačného vzdelávania ponúka knižnica aj na svojom webe.

7.6 Medzinárodná výmena dokumentov

V roku 2015 pokračovala MVD s aktívnymi výmennými partnermi. Expedovali sa publikácie 71 inštitúciám do 28 krajín Európy, Ázie, Severnej a Južnej Ameriky (ich zoznam je v prílohe 1).

Poštovné na vyexpedovanie publikácií výmenným partnerom bolo 577,9 Eur.

Výmenným partnerom sa zaslali tituly časopisov:

- Acta technologica agriculturae
- Acta horticulturae et regiotecturae
- Acta regionalia et environmentalica
- Agrochémia.

Od zahraničných partnerov dostala knižnica 26 titulov monografií v 27 exemplároch a 37 titulov časopisov. Vzhľadom na nárast online formy akademických časopisov má medzinárodná výmena časopisov klesajúcu tendenciu.

8 ZÁVER

V dlhodobom zámere Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre na roky 2016 – 2022 sú strategické ciele knižnice definované nasledovne:

- Zabezpečiť zber, dostupnosť a dlhodobú ochranu publikačnej produkcie univerzity v tlačenej aj digitálnej forme.
- Vytvárať podmienky pre prístup ku kvalitným informačným zdrojom v ich celej typovej šírke. Poskytovať študentom, pedagógom a výskumným zamestnancom tak relevantnú tlačenu produkciu, ako aj elektronické informačné zdroje.
- Podporovať dobré študijné návyky študentov všetkých stupňov a viesť ich k práci s kvalitnými informačnými zdrojmi.
- Rozvíjať pozíciu Slovenskej poľnohospodárskej knižnice ako špecializovanej vedeckej knižnice pre oblasť poľnohospodárstva.
- Prispôbovať sa potrebám výskumného a vzdelávacieho procesu a informačným potrebám potenciálnych používateľov kreovaním nových typov a foriem knižničných služieb.

Pre naplnenie týchto cieľov je potrebné definovanie postupov na úrovni knižnice, spolupráca (podpora) na úrovni univerzity a rovnako tiež koordinácia na úrovni knižničného systému SR, ktorého

je SIPK neoddeliteľnou súčasťou. Knižnica je členom profesijných združení – Slovenskej asociácie knižníc a Spolku slovenských knihovníkov a knižníc. Na ich pôde sa zapája do riešenia odborných problémov, participuje na riešení projektov a pod., čím sa tiež snaží prispievať k rozvoju knižničnej práce.

Návrh opatrení

- Zlepšiť nákup literatúry v čiastkových knižniciach na katedrách/pracoviskách SPU
- Hľadať riešenie financovania modernizácie technického vybavenia knižnice, resp. technického vybavenia slúžiaceho jej návštevníkom
- Analyzovať a navrhnúť opatrenia týkajúce sa uchovávania digitálnej produkcie SPU v Nitre z pohľadu autorského práva

Príloha 1 Prehľad zahraničných výmenných partnerov a inštitúcií, ktorým sa zasielajú časopisy

1. Bibliothèque des Sciences agronomiques, Gembloux., BELGIQUE
2. Belarus Agricultural Library, Minsk, BELARUS
3. Poljoprivredni Fakultet, Biblioteka Sarajevo, BOSNIA and HERZEGOVINA
4. University of Sarajevo, Faculty of Agriculture, Sarajevo, BOSNIA and HERZEGOVINA
5. Agricultural Academy, Central Agricultural Library, Sofia, BULGARIA
6. Central Library of the Higher Institute of Agriculture, Plovdiv, BULGARIA
7. Library Agriculture & Agri-Food Canada, Ottawa, CANADA
8. Česká zemědělská univerzita, Praha
9. Jihočeská univerzita, Zemědělská fakulta, Fakultní vědecká knihovna, České Budějovice
10. AGRITEC, výzkum, šlechtění a služby, s. r. o., Šumperk
11. Výzkumný ústav bramborářský, Knihovna, Havlíčkův Brod
12. AGROTEST FYTO, s.r.o., Kroměříž
13. Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský, s. r. o., Hořice v Podkrkonoší
14. Výzkumný ústav pro chov skotu Rapotín, s. r. o., Víkřovice
15. Veterinární a farmaceutická univerzita, Ústřední knihovna, Brno
16. Ústav vědecko-pedagogických informací a služeb, Mendelova univerzita, Brno
17. Výzkumný ústav rostlinné výroby, Praha
18. Knihovna Antonína Švehly, Praha
19. Zoologická zahrada, Knihovna, Praha
20. Exchange Centre for Scientific Literature, Helsinki, FINLAND
21. Humbolt-Universität zu Berlin, Universitätsbibliothek, Berlin, GERMANY
22. Julius Kuhn Institute, Federal Research Centre for Cultivated Plants, Braunschweig, GERMANY
23. Pannon Agrártudományi Egyetem, Központi Könyvtár, Keszthely, HUNGARY
24. Hungarian Institute of Agricultural Engineering, Library, Gödöllő, HUNGARY
25. Szent István Egyetem, Tudományos Könyvtár, Gödöllő HUNGARY
26. Indian Agricultural Statistic Research Institute, Head Library Service, New Delhi, INDIA
27. Istituto agronomico per l'oltremare – Biblioteca, FIRENZE, ITALY
28. Faculty of Agriculture, Tohoku University, Library, Sendai, JAPAN
29. Hokkaido National Agric., Exp. Station, Sapporo, JAPAN
30. Kagawa University, Faculty of Agriculture, Library, Kagawa- Ken, JAPAN
31. Kagoshima University, Faculty of Agriculture, Library, Kagoshima, JAPAN
32. Sveučiliste u Zagrebu, Agronomski Fakultet, Zagreb, KROATIA
33. Lithuanian University of Agriculture, Library, Kauno R., LITHUANIA
34. Universidad Autonoma Chapingo, Biblioteca Central, Chapingo, MEXICO
35. Wageningen UR Library, Wageninge, THE NETHERLANDS
36. Bundesministerium für Land und Forstwirtschaft, Wien, ÖSTERREICH
37. Universitätsbibliothek der Universität für Bodenkultur, Wien, ÖSTERREICH
38. Bibliothek der Höheren Bundeslehr- und Föschungsanstalt für Landwirtschaft Raumberg-Gumpenstein Irdning, ÖSTERREICH
39. Höhere Bundeslehr- und Versuchsanstalt für Gartenbau, Wien – Schönbrunn, ÖSTERREICH
40. Akademia Rolnicza Im. Hugona Kollataja, Biblioteka Główna, Krakow, POLSKA
41. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
42. Biblioteka Główna im. Władysława Grabskiego, Warszawa, POLSKA
43. Uniwersytet przyrodniczy we Wrocławiu, Biblioteka Główna, Wrocław, POLSKA
44. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Biblioteka Główna Olsztyn-Kortowo, POLSKA
45. Central Agricultural Library, Warszawa. POLSKA
46. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków, POLSKA
47. Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roslin, Główna Biblioteka Naukowa, Blonie, POLSKA
48. Instytut Ochrony Roslin, Poznan, POLSKA
49. Instytut Melioracji i Użytków Zielonych, Raszyn, POLSKA
50. National Veterinary Research Institute, Pulawy, POLSKA
51. Instytut Warzywnictwa, Biblioteka, Skierniewice, POLSKA
52. Polska Akademia Nauk, Instytut rozwoju wsi i rolnictwa, Warszawa POLSKA

53. Banat University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Library, Timisoara, ROMANIA
54. University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Central Library, Cluj – Napoca, ROMANIA
55. Central'naja Naučnaja Sel'skochozjastvennaja Biblioteka, Moskva, RUSSIA
56. Vsesojuznyj Naučno - Issledovatel'skij Institut Zaščity Rastenij Biblioteka, Sankt-Peterburg, RUSSIA
57. Universitet u Beogradu, Faculty of Agriculture University of Belgrade - Zemun, SERBIA
58. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Ljubljana, SLOVENIJA
59. ETH-Bibliothek, Geschenk- und Tauschstelle, Zürich, SWITZERLAND
60. Vernadsky National Library of Ukraine, Kiev, UKRAINE
61. C. A. B. International, Accessions Unit, Wallingford,, Oxon, UNITED KINGDOM
62. CABI Europe – UK, EGHAM , Surrey, UNITED KINGDOM
63. Scottish Crop Research Institute, Invergowrie, Dundee, UNITED KINGDOM
64. Thomson Scientific, Library. Univ. City Science Center, Philadelphia, U. S. A.
65. Louisiana State Univ. Libraries, Baton Rouge, U. S. A.
66. Ohio Agricultural Research and Development Center, Wooster, Ohio, U. S. A.
67. Smithsonian Institution Libraries, Washington, U. S. A.
68. Utah State University, University Libraries, Logan, Utah , U. S. A.
69. University of Arkansas Libraries, Fayetteville, U.S.A
70. U.S.D.A., National Agricultural Library, Beltsville, Maryland, U. S. A.
71. Centro Nacional de Investigaciones Agropecuarias, Oficina Comunicaciones Agricolas, Maracay, VENEZUELA